

Kōrero Mātauranga:

Tohi fakamatala ki he talanoá - Ngaahi Fili Lahi Ange, Ngaahi Le'o Lahi Ange: Toe Fakakaukau'i 'o e fili ki he poate akó

Talateú

Mālō e lelei mo e lava mai ki he fakamatala 'o e ngaahi liliu 'oku mau fakataumu'a ki he Ngaahi Tu'utu'uni ki he fili 'o e poate akó. Ko e tohi fakamatala ko ení te ne tokoni'i koe ke ke mahino'i 'a 'emau fokotu'u mo fakaafe'i atu koe ke 'omai ha'o lau.

'Oku 'i ai ha fatongia mahu'inga 'o e ngaahi poate 'o e kura mo e akó ki he lavame'a fakaako mo e tu'unga ola lelei 'a e mo'ui 'a e kau akó. 'Oku lava 'e he ngaahi mātu'a, kau ngāue pea mo e fānau ako 'i he ta'u fakaako hono 9 mo mā'olunga hake aí 'o fili hanau kau fakaofonga ki he poate 'enau kura pe akó.

'I he lolotongá ní, ko e founiga fili 'oku lahi taha hono ngāue'aki ki he fili 'o e ngaahi poate akó, ko e ngāue'aki 'a e meilí mo e pepa filí. Ka 'oku tau 'ilo ko e founiga ko 'eni 'oku 'ikai ngāue lelei ia ki he taha kotoa, ko ia ai 'oku mau faka'atā ai 'a e filí ke fakahoko 'i he founiga faka'ilekitulōnikí.

'E lava 'e he ngaahi akó ke nau fili ke fakahoko 'enau filí 'aki 'a e founiga pepa fili 'i he taimí ní pe ko e fakahoko 'a e filí 'i he founiga faka'ilekitulōnikí. 'Oku mau 'amanaki te nau fakakaukau ki he ngaahi tafatafa'aki kotoa pē 'i he taimi 'e fai ai enau filí, ke kau ai 'a e fokotu'utu'u 'e fie ngāue'aki 'e he ngaahi mātu'a, kau ngāuē mo e fānau akó. 'E kei fiema'u pē ki he ngaahi ako ko ia te nau fili ke ngāue'aki 'a e founiga faka'ilekitulōnikí ke nau kei mateuteu pē ki he fili 'i he pepá ki he kakai fili 'oku 'ikai ke nau malava pe 'ikai fie fili 'i he founiga faka'ilekitulonikí.

Ko e hā 'a e fili 'i he founiga faka'ilekitulōnikí?

'Oku kehekehe 'a e ngaahi fili 'i he founiga faka'ilekitulōnikí pea 'oku ngāue'aki ki he ngaahi fili kehekehe, kau ai 'a e ngaahi fili 'a e iwi mo e ngaahi kautaha lalahí. 'Oku mau 'amanaki ko e founiga lahi taha 'e ngāue'aki 'e he ngaahi akó ki he founiga fili faka'ilekitulōnikí ki he poaté ko e fakafou 'i he 'initanetí mo ha malava ke hū fakafo'ituitui ki ai, ke lava 'e kinautolu 'oku filí 'o ngāue'aki 'enau telefoni to'oto'ó pe komipiutā.

Ko e Ngaahi Tu'utu'uní 'oku fa'u ia ke malava 'a e filí 'i he founiga faka'ilekitulōnikí 'i ha founiga 'oku hao, malu, 'atā, mo fakapapau'i. 'Oku tautefito ke nau fekumi ke fakapapau'i ko e founiga fili faka'ilekitulōnikí 'oku malu mei he ngaahi feinga ke maumau'i (hangē ko e tu'usi - hacking) pe ngaahi fehālaaki fakatu'upakē (hangē ko e tuku atu pe ko hai na'á ke fili ki ai). 'I he 'uhinga ko ení, ko e ngaahi peletifoomu hangē ko e SurveyMonkey, 'e 'ikai ke ngofua ia ke ngāue'aki 'i he fili 'o e ngaahi mātu'a mo e kau ngāuē.

Ko e hā 'a e 'uhinga 'oku mau fakahoko ai 'ení?

Kuo mau fanongoa ko e kau filí, ngaahi akó mo e kau fai filí 'oku nau fiema'u mo 'amanaki ke ngāue'aki 'a e founiga fili faka'ilekitulōnikí. 'Oku mau toe 'ilo'i foki ko e ngaahi ako 'e ni'ihi 'oku nau 'osi ngāue'aki ha ngaahi konga 'o e founiga fili faka'ilekitulōnikí pe kuo nau ngāue'aki katoa ia. Te ke lava 'o kau 'i he founiga fili faka'ilekitulōnikí 'i he ngaahi lea kehekehe 'e nima 'a ia 'oku lolotonga ngāue'aki 'i he

fili pepa – Te Reo Māori, Lea Faka-Siaina Faingofua, Lea Faka-Ha’amo, Lea Faka-Tonga mo e lea Faka-Pilitānia. ‘E lava ke kau atu mo e ngaahi lea kehe ‘o ka fiema’u.

Ko e fili ki he poate hokó ‘e fakahoko ia ‘i Sepitema 2022. ‘Oku mau ngāue ke maau mo faka’atā kiate kinautolu ‘a e founa fili faka’ilekitulōnikí ki he taimi ‘o e filí.

Ko e hā ‘a e ngaahi liliu ki he Ngaahi Tu’utu’uni?

Ko e founa ‘o e fili ‘a e ngaahi akó ‘oku fakamatala’i atu ia ‘i he Ngaahi Tu’utu’uni (Fili ‘o e Poate) ki he Ako 2000. Ko e Ngaahi Tu’utu’uni ko eni ‘oku lava pē ke fa’a fakatekinikale ka ‘oku ne fakamatala’i atu ‘a e ngaahi me’ā ‘oku fiema’u ke fakahoko ‘i he filí.

‘I he taimí ní, ‘oku tala mai ‘e he ngaahi tu’utu’uni ko e filí ‘oku pau ke fakahoko ia ‘i he ngāue’aki ‘o e ngaahi founa fakapepá. ‘Oku mau liliu eni ke faka’atā ‘a e founa fili faka’ilekitulōnikí, lolotonga iá ‘oku tānaki atu mo e ngaahi fiema’u ke fakapapau’i ‘oku malu mo lele lelei ‘a e founa fili faka’ilekitulōnikí.

‘Oku mau to e fokotu’u foki mo e ngaahi liliu kehe ki he ngaahi tu’utu’uni ke fakapapau’i ‘e fakahoko lelei ‘a e ngaahi filí.

Ngaahi tefito’i liliu ‘oku fokotu’u atú

Tefito’i liliu:

Ko e Ngaahi Tu’utu’uni ‘okú ne fokotu’u ha ngaahi tu’unga fakatekinikale mo e ngaahi founa ke fakapapau’i ko e ngaahi founa fili faka’ilekitulōnikí ‘oku hao, malu pea lava ke muimui’i fakapapau.

‘E fakahā ‘e he ngaahi tu’unga koení ki he ngaahi akó moe kau ‘ofisa fai filí, ‘a e me’ā kuo pau ke nau fakahoko ka e lava ke fai ‘a e founa fili faka’ilekitulōnikí.

Ko hono ‘uhingá:

Ko e fili ‘o e poaté ko e konga mahu’inga ia ‘o founa fakatemokalate ‘i Aotearoa. ‘Oku fiema’u ‘a e ngaahi tu’unga koení ke fakapapau’i ‘e fakahoko lelei ‘a e founa fili faka’ilekitulōnikí. ‘Oku fiema’u ‘a e ngaahi filí ke:

- hao,
- malu,
- fakapulipuli,
- lava ke ‘ātita’i (lava ke vakai’i) pea
- lava ke fakapapau’i (fakapapau’i ‘oku tonu).

‘E fokotu’u ‘a e ngaahi tu’unga ko ení ke fakapapau’i ‘e a’usia ‘e he ngaahi filí ‘a e ngaahi ‘amanaki ‘a e kau filí, ngaahi ako mo e Potungāue Ako mei he founa fili faka’ilekitulōnikí.

Founa ke sio ai ki ai ‘i he ngaahi tu’utu’uni:

‘Oku fokotu’u atu ‘i he Konga 13 ‘a e ngaahi tu’unga fakatekinikalé mo e ngaahi founá.

Fehu'i:

'Oku ke tui 'oku fe'unga 'a e ngaahi tu'unga fakatekinikale mo e ngaahi founiga ko ení mo e founiga fili faka'ilekitulōnikí? 'Oku to e 'i ai ha ngaahi tu'unga te ke fie liliu pe tānaki?

Tefito'i liliu:

'Oku fokotu'u 'i he Ngaahi Tu'utu'uni a e founiga ke fakamafai'i mo fakapapau'i 'aki 'a e pōto'i ngāue (accreditation scheme) ke fakamafai'i 'aki 'a e kau fakahoko ngāue ki he ngaahi fili faka'ilekitulonikí. 'Oku 'oatu 'e he fokotu'utu'u ki he fakamafai'i 'o e pōto'i ngāue (accreditation scheme) 'a e sitapa kuo tali koe. 'I he malumalu 'o e fokotu'utu'u ko eni, 'e vakai'i leva 'e he Potungāue Ako 'a kinautolu 'oku 'amanaki ke nau fakahoko e ngāue ke fakapapau'i te nau lava 'o fakahoko e ngaahi sēvesi 'i he founiga 'oku malu mo faingofua ke hū ki ai.

Ko hono 'uhinga:

Ko hono fakamafai'i mo e fakapapau'i 'a e pōto'i ngāue 'a e kau fakahoko ngāue 'okú ne faka' atā ai 'a e Potungāue Ako ke vakai'i e kau fakahoko ngāue pea faka'ilonga'i 'a e kau fakahoko ngāue 'oku nau a'usia 'a e ngaahi tu'unga fakatekinikale mo e founiga 'oku fiema'u. 'Oku fakataumu'a eni ke tokoni ki he ngaahi ako, 'aki hono vaka'i ma'a kinautolu, ke 'oua te nau toe fakamole ha taimi mo ha pa'anga ki hono vakai'i pe 'e kinautolu.

Founiga ke sio ki ai 'i he ngaahi tu'utu'uní :

'Oku fokotu'u atu 'i he Konga 9 'a e mafai 'o e Potungāue Ako ke fokotu'u ha fokotu'utu'u ki hono fakamafai'i mo fakapapau'i 'a e pōto'i ngāue.

Ko e fakaikiiki ki he fokotu'utu'u ko eni 'e fakamatala'i atu ia 'i he uepisaiti 'a e Potungāue *Fehu'i*:

Ko e hā ha me'a 'oku ke fakakaukau 'oku tonu ke tokanga ki ai 'a e fokotu'utu'u ki hono fakamafai'i mo fakapapau'i 'a e pōto'i ngāue (accreditation scheme) 'i he taimi 'oku tali ai ha kau fakahoko ngāue ki he fili faka'ilekitulōnikí? 'I ho'o vakai 'oku 'i ai ha ngaahi uesia mei he fiema'u ko eni ke fakamafai'i e kau fakahoko ngāue ke tokoni ki he ngaahi founiga fili faka'ilekitulonikí?

Tefito'i liliu:

'Oku fiema'u 'e he ngaahi Tu'utu'uni ko e kau fakahoko ngāue pē kuo 'osi fakamafai'i mo fakapapau'i 'enau pōto'i ngāue 'e lava ke nau ngāue ki hono fakahoko 'o e ngaahi sēvesi ki he ngaahi founiga fili faka'ilekituloniki ma'a e mātu'a mo e kau ngāue 'i he akó, ka 'oku 'ikai fiema'u ke ngāue'aki ia ki he fili fakaofofonga 'a e fānau akó.

Ko hono 'uhinga:

Ko e fiema'u ke fakamafai'i mo fakapapau'i 'a e pōto'i ngāue 'a e kau fakahoko ngāue 'oku mahu'inga ia ki he fili 'a e ngaahi mātu'a ke fakapapau'i 'oku a'usia 'a e ngaahi tu'unga 'oku fiema'u. Ko e ngaahi ako lahi 'oku 'ikai malava ke nau a'usia 'a e ngaahi

tu'ungá 'iate kinautolu pē, ko ia 'oku fiema'u ai ha fakahoko ngāue kuo 'osi fakamafai'i ke tokoni'i kinautolu ke fakahoko 'enau ngaahi filí.

'E lava 'a e kau fakahoko ngāué ke hoko ko ha 'ofisa fai fili, 'o 'uhinga ia te nau fakahoko 'a e kotoa 'o e ngaahi founiga 'a e akó ki he filí, pe fakahoko 'a e ngaahi sēvesi faka'ilekitulōnikí 'o a'u ki ha 'ofisa fai fili kuo fili 'e he 'akó.

'Oku kehe 'a e founiga fili ia 'a e fānau akó mei he founiga fili 'a e ngaahi mātu'á pea ko e fiema'u 'o ha fakahoko ngāue kuo 'osi fakamafai'i 'e lava ke hoko ia ko ha to e fakakavenga ki he akó. 'E lava ke fili 'e he ngaahi akó ke ngāue'aki ha fakahoko ngāue kuo 'osi fakamafai'i ki he fili 'a e fānau ako, ka 'oku 'ikai fiema'u ia ke fai.

'Oku fekau'aki 'a e fili 'o e kau ngāue 'i he akó mo e fili 'a e mātu'á 'i he fili fakata'u tolú, ko ia 'oku lelei ai ke tatau pe 'a e fiema'u ki he fili 'a e kau ngāue 'i he akó mo e mātu'á.

Founiga ke sio ki ai 'i he ngaahi tu'utu'uní:

'Oku fokotu'u 'i he Konga 8(1) ko e fiema'u ke 'ai ha fakahoko ngāue kuo 'osi fakamafai'i 'oku 'ai pē ia ki he ngaahi fili 'a e mātu'á mo e kau ngaūe 'i he akó

Fehu'i:

'I ho'o vakaí 'oku 'i ai ha ngaahi uesia mei he fiema'u koeni 'oku fokotu'u atu 'i he Ngaahi Tu'utu'uní?

Tefito'i liliu:

'Oku fiema'u 'e he Ngaahi Tu'utu'uní ke 'i ai 'a e pepa fili ma'á e kau filí, 'o tatau ai pē kapau 'oku fakahoko 'a e fili faka'ilekitulōnikí.

Ko hono 'uhinga:

'Oku mahu'inga eni ke fakapapau'i 'oku lava 'a e tokotaha kotoa pē 'oku loto ke kau 'i he filí, 'o fai pehē. Ko e ngaahi ako 'oku nau fili ke fakahoko 'a e founiga fili faka'ilekitulōnikí 'e 'i ai e kakai fili 'oku 'ikai lava pe 'ikai loto ke nau fai 'a e fili faka'ilekitulōnikí.

'Oku mahu'inga 'a e fili 'a e taha kotoa pē ko ia ai 'oku mau fiema'u 'a e filí ke 'atā ki he taha kotoa pea kau kotoa ki ai.

'Oku mahu'inga ke manatu'i 'oku lava 'a e ngaahi akó 'o fili ke hoko atu pē 'enau ngāue'aki e founiga fili pepá.

Founiga ke sio ki ai 'i he ngaahi tu'utu'uní:

'Oku fokotu'u atu 'i he Konga 6(2) kuo pau ke 'i ai foki mo ha ngaahi pepa fili.

Fehu'i:

'I ho'o vakaí 'oku 'i ai ha ngaahi uesia mei he fiema'u koeni 'oku fokotu'u atu 'i he Ngaahi Tu'utu'uní ?

Tefito'i liliu:

'Oku faka'atā 'i he Ngaahi Tu'utu'uni ki he lau 'o e ngaahi fo'i fili faka'ilekitulonikí ke fakahoko ia 'o 'ikai fiema'u ki ai ha kau fakamaau fili (scrutineers).

Ko hono 'uhinga:

Ko ha ki'i liliu si'isi'i pē eni ke fakapapau'i 'e lava pē ke fakahoko 'a e founiga fili faka'ilekitulōnikí pea 'ikai fiema'u ke 'i ai ha taha ke siofi 'a e filí. 'I he taimí ní, 'oku pau ke 'i he fai'anga fili 'a e kau siofi 'o e filí ke sio pau ki hono tānaki 'o e ngaahi fo'i filí. 'I he malumalu 'o e founiga fili faka'ilekitulōnikí, 'e 'ikai nai ke lava eni pe lava 'o fakahoko koe'uhí 'e tānaki pē eni ia 'e he komipiuta 'i he meimeī taimi pē 'oku hoko aí. Tukukehe, 'e lava pē 'e he kau siofi 'o e filí ke nau tānaki makehe pē 'a e ngaahi fo'i fili faka'ilekitulōnikí ke fakapapau'i 'oku tonu 'a e ngaahi tānakí.

Founiga ke sio ki ai 'i he ngaahi tu'utu'uni:

'Oku fokotu'u atu 'i he Konga 27 'a e ngaahi fiema'u fekau'aki mo e kau siofi 'o e filí.

Fehu'i:

'Oku 'i ai ha ngaahi me'a 'oku ke fie talamai 'i he fekau'aki mo e ngaahi fiema'u ki he kau siofi 'o e filí?

Tefito'i liliu:

Kuo to'o 'e he Ngaahi Tu'utu'uni 'a e lōloa 'o e taimi tēpille ki he filí ('aho 'e 83) ko ha founiga ki he fili 'o e poate.

Ko hono 'uhinga:

Ko e taimi tēpile lōloa ki he filí na'e fokotu'u ia ke 'oange ki he ngaahi akó ha taimi lahi ange ke ngāue'aki e fili 'oku 'ave mo 'omai he meilí, 'o ka fiema'u koe'uhí ko e ngaahi liliu 'i he sēvesi 'o positi 'ofisí.

Ko e ako pē 'e ua 'okú na ngāue'aki e taimi tēpile lōloá, pea kuo 'osi fakahā mai 'e he taha 'o kinaua 'oku nau fiema'u ke ngāue'aki 'a e taimi tēpile nounouú ('aho 'e 63) koe'uhí 'oku fu'u lōloa e taimi tēpile lōloá.

Koe'uhí 'oku fu'u lōloa pea 'ikai ke fiema'u, te mau to'o leva ia.

Founiga ke sio ki ai 'i he ngaahi tu'utu'uni:

Ko e taimi tēpile lōloa 'oku 'ikai ke to e hā ia 'i he ngaahi tu'utu'uni

Tefito'i liliu:

Kuo liliu 'i he Ngaahi Tu'utu'uni 'a e taimi tēpile nounou ki he filí 'aki hono fakanounou 'a e taimi ke fokotu'u mai ai ha kanititeití 'aki ha 'aho 'e ua ke 'oange ki he kau 'ofisa fai filí ha ki'i taimi lahi ange ke nau mateuteu ai ki he filí.

Ko hono 'uhinga:

‘I he lolotonga ‘o e talanoa, na‘a mau fanongo ai ko e taimi femou‘ekina taha ki he kau fai filí ‘a e vaha‘a taimi mei he fokotu‘u kanititeití ki he taimi ‘o e filí ‘a ia ‘okú nau teuteu ai mo meili atu ‘a e ngaahi foomu ki he filí.

‘E lava ke lahi ‘a e taimi mo e ngāue ‘oku ngāue‘aki ki he fatongia ko ení ‘i ha ngaahi ‘aho si‘i, tautefito kapau ko e ‘ofisa fai filí ‘okú ne tokanga‘i ‘a e ngaahi fai‘anga fili ‘oku lahi hake ‘i he tahá.

‘Oku mau ‘oatu ki he kau ‘ofisa fai filí ha to e ‘aho ‘e ua ki he ngāue ko ení ‘aki ‘a e fakanouou ‘a e taimi ‘oku tuku atu ke ‘omai ai ‘a e ngaahi fokotu‘u kanititeití. ‘Oku mau fakakaukau neongo ‘a e tu‘usi ‘o e taimi ki he fokotu‘u kanititeití ‘oku kei lōloa fe‘unga pe ‘a e taimí ia ke fakakakato e ngāue ki he fokotu‘u kanititeití.

Founga ke sio ki ai ‘i he ngaahi tu‘utu‘uni:

‘Oku fokotu‘u atu ‘i he Konga Schedule 2 ‘a e taimi tēpile ki he taimi tēpile nounou ki he filí. Ko e taimi tēpile nounou kuo fakahingoa ia ko e taimi tēpile ki he mātu‘a mo e kau ngāue ‘i he akó koe‘uhí ‘oku ‘uhinga ‘a e ngaahi liliu kuo fokotu‘u ki he taimi tēpile ‘oku ‘ikai ke kei tonu ‘a e fakamatala ko eni.

Fehu‘i:

‘Oku ke tui ko e taimi ‘o e fokotu‘u kanititeiti ‘oku kei lōloa fe‘unga pē?

‘Oku toe ‘i ai ha ngaahi liliu ‘oku ke pehē ‘oku tonu ke fai ki he taimi tēpile?

Tefito‘i liliu:

‘Oku ‘omai ‘e he Ngaahi Tu‘utu‘uni ‘a e taimi tēpile nounou ange ki he fili ‘o e fakafofonga ma‘á e fānau akó mo e ngaahi fili ‘oku to e fakahoko ki he kau ngāue ‘i he akó (by-elections).

Ko hono ‘uhinga:

Ne mau fanongo mei he talanoa ko e ngaahi to e fili ‘a e fānau akó mo e kau ngāue ‘i he akó ‘oku tonu ke fakahoko ia ‘i ha taimi tēpile nounou ange ‘i he fakafenoanaki mo e fili ‘a e mātu‘á mo e kau ngāue ‘i he akó, koe‘uhí ‘oku ‘ikai ke fiema‘u ‘a e to e fili ‘a e fanau mo e kau ngāue ‘i he akó ke ngāue‘aki a e fili pepa ‘oku fakafou atu ‘i he meilí.

‘Oku fokotu‘u mai ‘e he Ngaahi Tu‘utu‘uni ke māhina pe ‘e taha ‘a e lōloa ‘o e taimi tēpille ki he ‘ū fili ko ení. ‘E kei fe‘unga pē ‘a e taimi ia ko ení ke vakai pe ko hai ‘e fokotu‘u kanititeiti pea ko hai ‘e fili ki aí.

Founga ke sio ki ai ‘i he ngaahi tu‘utu‘uni:

‘Oku fokotu‘u atu ‘i he Konga Schedule 3 ‘a e taimi tēpile ki he toe fili ‘a e fānau akó mo e kau ngāue ‘i he akó

Fehu‘i:

‘Oku ke pehē ‘oku fe‘unga ‘a e taimi ‘oku fokotu‘u atu ‘i he taimi tēpile fo‘oú ke fakakakato ‘a e sitepu takitaha ki he filí? ‘Oku toe ‘i ai ha ngaahi liliu ‘oku ke pehē ‘oku tonu ke fakahoko ki he taimi tēpile?

'Omai ha'o fokotu'u fakakaukau

Taumu'a 'o e 'omai 'o ho'o fokotu'u fakakaukau

Fakamālō atu ki he a'u mai ho'o lautohí ki hení. 'E tokoni e 'omai ho'o fakakaukau kiate kinautolu ke mau lava 'o fai ha ngaahi liliu 'e fiema'u ki he fakalea 'o e Ngaahi Tu'utu'uni ki he fili 'a e ngaahi poate akó.

Kātaki 'o fakapapau'i ange te mau tauhi ke mātu'aki malu 'aupito ha fokotu'u fakakaukau te ke 'omai pea 'e 'atā pe ia kiate kinautolu 'oku nau 'analaiso 'a e fakamatala mei he talanoá. He 'ikai te mau fokotu'u ke 'ilo'i ha taha 'i he 'analaiso mo e fa'u e lipootí tukukehe kapau na'a ke 'osi fakangofua mai e me'a ni. Kaikehe, ko e ngaahi fokotu'u fakakaukau 'oku 'omaí, kau ai 'a e ngaahi hingoa 'o kinautolu 'oku 'omi e fakamatala, mo e ngaahi tohi kotoa pe fekau'aki mo e talanoá, 'e lava pē ke fai ki ai ha kole fekau'aki mo e Official Information Act 1982.

Founga ke 'omai 'aki ha'o fokotu'u fakakaukau

'Oku tāpuni 'a e 'omai ha'o fokotu'u fakakaukau 'i he 'aho Falaite 18 'o Ma'asi 2022. Te ke lava 'o fakahū mai ha'o fokotu'u fakakaukau 'aki ha'o fakafonu 'a e foomu 'i he consultation.education.govt.nz, 'imeili mai 'i he legislation.consultation@education.govt.nz, pe lī mai ha'o tohi ki he:

Talanoa ki he Ako (Education Consultation)
Potungāue Ako (Ministry of Education)
PO Box 1666
Wellington 6140
Nu'u Sila

'O kapau 'oku 'i ai ha'o ngaahi fehu'i fekau'aki mo hano fakahū mai 'o ha'o fokotu'u fakakaukau, pe fiema'u ha fakamatala lahi ange, kātaki 'o 'imeili ki he legislation.consultation@education.govt.nz.

Ki ha fakamatala lahi ange

Te ke lava ke lau e ngaahi fa'u fakaangaanga ki he ngaahi tu'utu'uní 'i he conversation.education.govt.nz pea mo e ngaahi pepa kuo 'osi tuku atu 'e he Kapineti 'i he education.govt.nz.

Ngaahi Fehu'i mo e Tali (Q+As) mo e ngaahi fakamatala 'e fakahoko atu 'i he ngaahi Webinars 'e ma'u kotoa atu 'i he education.govt.nz

Mālō 'aupito, talamonū atu.